

Kokemuksia henkilökohtaisen budjetoinnin pilotista

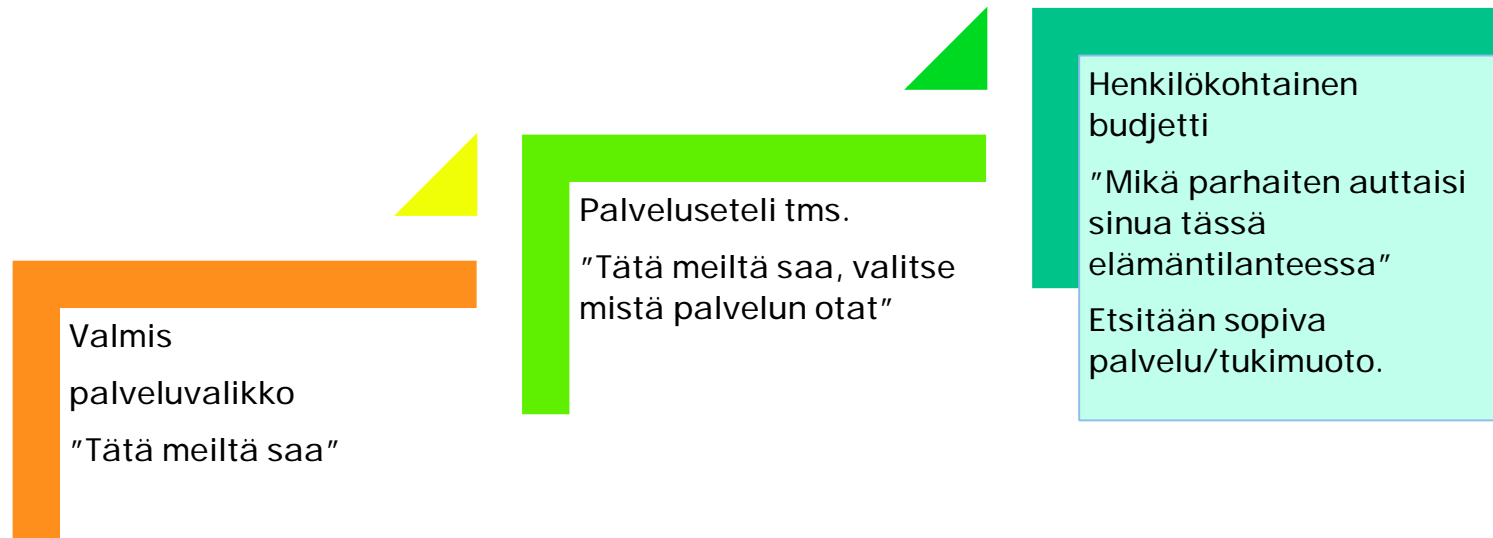
Hanna Pösö

Lastensuojelun palvelupäällikkö

Avain kansalaisuuteen – hanke 1.6.2016 - 31.5.2019

- kehittää ja pilotoi HB-toimintamallia osana käytännön asiakastyötä yhteistyössä kaupunkien, ammattikorkeakoulujen, yritysten ja yhteisöjen kanssa:
- Pilottialueina Hämeenlinnan, Porin, Tampereen ja Vantaan kaupungit sekä Etelä-Karjalan sote-kuntayhtymä ja Kainuun sote-kuntayhtymä ja niiden alueen kunnat ja kaupungit.
- Toteuttajina: Metropolia Ammattikorkeakoulu pääkoordinaattorina yhteistyössä Saimaan ja Diakonia ammattikorkeakoulujen kanssa kehittämistyön fasilitoijina ja arviointitiedon tuottajina. Metropolia AMK huolehtii erityisesti Hämeenlinnan, Tampereen ja Vantaan piloteista, Saimaan AMK Eksoten pilotista ja Diakonia AMK Porin ja Kainuun piloteista.
- Kehittämiskumppaneina myös Suomen lastensuojelun avohuollon toimijat Sulat ry, Helsingin Diakonissalaitos HDL sekä Perhehoitoliitto, Kasvatus- ja perheneuvontaliitto, ja alueellisia yhteisöjä rakentamassa palveluja ja tukea asiakkaille sekä palvelukumppanuutta.

Mitä on henkilökohtainen budjetointi?

Mitä tapahtuu kun asiakas saa päättää?

- Palvelujärjestelmämme on ollut viranomais- ja asiantuntijakeskeinen – on turvauduttu valmiisiin palvelumalleihin
- Oletuksena on, että palvelun vaikuttavuus lisääntyy, kun asiakas on itse suunnittelemassa ja toteuttamassa omaa tukeaan
- Osallisuus luo voimaantumista

Vantaan kohderyhmät

- Nuorten aikuisten sosiaalityön asiakkaat
- Jälkihuollon asiakkaat
- Sosiaalihuoltolain mukaisten perhepalvelujen asiakkaat varhaisen tuen palveluissa

Kokemuksia hankkeesta – Mitä henkilökohtaisella budjetilla on hankittu?

- Sosiaalihuoltolain mukaisia palveluita, kuten adhd-ohjausta ja nepsy-valmennusta perheelle
- Jälkihuoltoonnuorelle räätälöityä, intensiivistä tukihenkilötoimintaa sekä yksilöllisempää asumisen tukea
- Nuorten aikuisten sosiaalityössä on räätälöity mm. asumisen tuen ratkaisuja
- HML: Asiakas pystyi HB:n tuella ryhtymään työnantajaksi ja sai palkattua lastenhoitajan perheelle edullisemmin, kuin kunnan omat palvelut olisivat olleet (perheessä erityisen tuen tarvetta). Tässä asiakkaan tilille siirtyi myös rahaa.

Havainnot

- Hankkeessa on voitu kokeilla myös lyhytkestoisempia tukimuotoja (shl) ja saatu mukaan perheitä, joilla on vielä voimavaroja asioidensa järjestämiseen ja tuen vastaanottamiseen
- Nuorten asiakkaiden on ollut vaikea sanoittaa, mitä tukea itse toivoisivat – aina asiakas ei itse tiedä
- Paljon pohdittu sitä, miten julkisia varoja voi käyttää: lähdetty varovaisesti liikkeelle l. vaihdettu olemassa oleva palvelu johonkin yksilöllisemmin suunniteltuun, mutta ilman kustannusten nousua
- Erilaisia ratkaisuja esim. siitä, kuka tekee päätöksen HB:sta
(omatt./esimies/palvelupäällikkö/moniamm.tiimi)

Havainnot

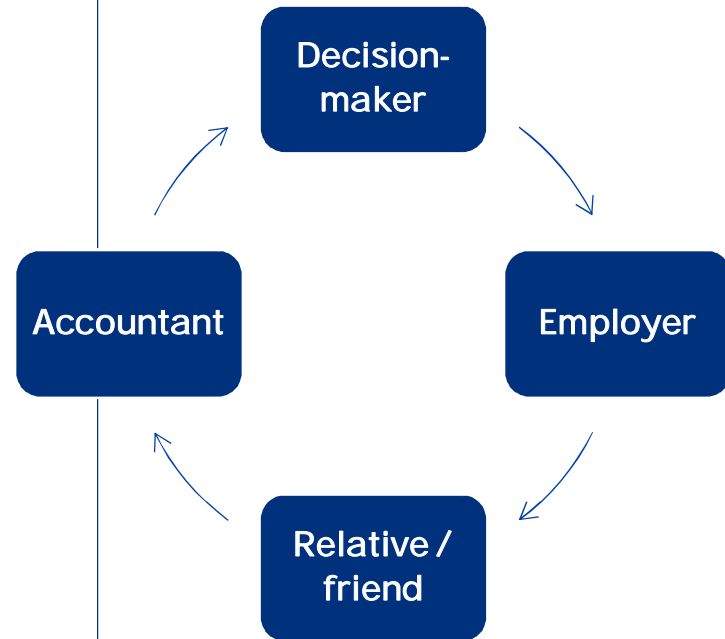
- Lastensuojelun palveluissa (jälkihuolto) HB:n soveltaminen on tuonut vähemmän uutta
- Soveltuu hyvin asiakkaille, joilla on kykyä ja voimavaroja osallistua palvelujen suunnitteluun ja tavoitteen asetteluun – kuinka paljon heitä on sosiaalityön palveluissa?
- Soveltuu asiakkaille, joilla on toimiva ja auttava läheisverkosto
- Uuden työskentelytavan omaksuminen vaatii aikaa ja ohjausta sekä uudenlaista osaamista (hankinta, sopimukset, tietojärjestelmät...)

HB-avustajien (läheisten) haasteet huomioitava Esimerkkinä Iso-Britannia

Complexity of managing a direct payment budget

*'It started to get quite complex because we did actually have a carer we wanted to employ but you have the difficulty of managing that ... it's a difficulty for people because you've got employment issues, you got holidays, you've got sickness, you've got training. They've got all sorts of different things that even me, running the organisation that I do ... I wouldn't have the time to do that'
[unpaid carer]*

Multiple roles:

Lähde: Nicole Steils, King's College

Sote-malli: Henkilökohtainen budjetti ja asiakasseteli käyttöön viimeistään 1.7.2020

- <http://alueuudistus.fi/sotesanasto>
- Henkilökohtainen budjetti on rahasumma, jonka maakunta varaa asiakkaan pitkäaikaiseen tarpeeseen sosiaali- ja terveyspalvelujen hankkimista varten.
- Henkilökohtainen budjetti tarkoittaa siis maakunnan liikelaitoksen sitoumusta korvata asiakkaan palvelun kustannukset budjetissa määrättyyn arvoon saakka. Maakunnan liikelaitos myöntää henkilökohtaisen budjetin **paljon palveluja tarvitsevalle ihmiselle, esimerkiksi vanhus- tai vammaispalvelujen asiakkaalle.**

- Maakunnan liikelaitos määrittää ennalta henkilökohtaisella budjetilla rahoitettavat palvelut ja budjetin euromäärän. **Asiakas voi hankkia tarvitsemiaan palveluja tämän sovitun rahasumman mukaisesti.** Maakunta maksaa suoraan palveluntuottajalle henkilökohtaisen budjetin mukaiset korvaukset. **Asiakkaan tilille ei siis siirry rahaa.**
- Henkilökohtaisen budjetin saaminen edellyttää, että asiakkaalle on laadittu **asiakassuunnitelma** ja sen yhteydessä on arvioitu edellytykset henkilökohtaisen budjetin käytölle.
- Edellytyksenä budjetin myöntämiseen on, että **ihminen tarvitsee jatkuvaa ja laaja-alaista apua tai tukea** ja että hän pystyy joko itse tai tuettuna suunnittelemaan ja hallinnoimaan henkilökohtaiseen budjettiin kuuluvat palvelunsa.

Sote-malli, HB:n kriteereitä (esitys)

- Tarve yli vuoden jatkuva (lähtökohtaisesti)
- Asiakkaan avuntarve laaja-alaista ja useampaan kuin yhteen palveluun
- Tuettuna voi saada hb:n, ei tarvitse itse kyetä huolehtimaan budjetista
- HB:n oltava asiakkaan edun mukainen ratkaisu
- Suositellaan hallintopäätöksiä (päätos pohjia ja liitemalleja Alueuudistuksen sivuilla)
- Sote-keskus sopii minimissään ne ehdot, joita sopimus kattaa

HB:n arvon määrittäminen

- Erilaisia malleja testataan hallituksen kärkihankkeissa v.2018 aikana
- Palvelutarpeen arvioinnin avulla asiakkaat jaetaan erilaisiin palvelukäyttäjärühmiin (ensisijaiset palvelut, toissijaiset palvelut).
- Henkilökohtaisen budjetin arvon määrittämisen taustalla hyödynnetään eri palvelunkäyttäjärühmiin liittyviä kustannusliukumia ja näihin liittyviä kriteerejä.
- Tärkeää huomioida, että HB ei saa jäädä liian niukaksi, jolloin asiakas voi jäädä ilman palveluja
- Asiakkaan omatyöntekijä vahvistaa HB:n arvon

Kiitos!

20.3.2018

Hanna Pösö, Vantaan kaupunki